

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van het Provinciaal Instituut Vlaamse Ardennen te Oudenaarde

	Hoofdstructuur	so
	Instellingsnummer	37903
	Instelling	Provinciaal Instituut Vlaamse Ardennen
directeur		Dina Lievens
adres		Minderbroedersstraat 6 - 9700 Oudenaarde
telefoon		055-31.32.87
fax		055-30.37.08
e-mail		piva.oudenaarde@scarlet.be
website/URL		http://www.piva-oudenaarde.be
	Bestuur van de instelling	960088 - Provinciebestuur Oost-Vlaanderen te Gent
adres		Gouvernementstraat 1 - 9000 Gent
	Scholengemeenschap	112193 - SG Avelgem-Oudenaarde-Ronse te Avelgem
adres		Oudenaardsesteenweg 20 - 8580 Avelgem
	CLB	114447 - CLB van het GO te Oudenaarde
adres		Eindrieskaai 11 - 9700 Oudenaarde
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	15 tot 18 november 2010
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	18 november 2010
	Datum bespreking verslag met de instelling	15 december 2010
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Luc Marrannes
	Teamleden	Inge Bogaert Monique Van der Straeten Hubert Van Tendeloo
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
4.1 Esthetische lichaamsverzorging TSO (Se-n-Se)	7
4.2 Haarzorg BSO III en Haarstilist BSO III, 3	8
4.3 Project algemene vakken (PAV) in de tweede en de derde graad	9
4.4 Verzorging - voeding, beroepenveld in het beroepsvoorbereidend leerjaar (BVL)...	10
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
5.1 Personeelsbeheer	12
5.2 Professionalisering	12
5.3 Materieel beleid	13
5.4 Welzijn	13
5.5 Curriculum	13
5.6 Begeleiding	13
5.7 Evaluatie	13
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	14
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	16
7.1 Wat doet de school goed?	16
7.2 Wat kan de school verbeteren?	16
7.3 Wat moet de school verbeteren?	16
8. ADVIES	17
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Deze school is niet zonder reden bekend in de kapperswereld. Het is een kleine school met een zeer beperkt, maar uniek aanbod. Meer dan 200 leerlingen – 95% meisjes – volgen er de beroepsopleiding haarkapster of kapper. De nieuwe gebouwen met degelijk uitgeruste lokalen liggen op loopafstand van de markt. Toch omsluit hier in het centrum van de stad een ruime groene zone verrassend het geheel.

Positief is dat ongeveer 90% van de leerlingen ieder jaar slaagt. Een 5% zit over. Dat een 6% pas overgaat na een herexamen, strookt evenwel niet met de regelgeving. De meeste leerlingen halen in hun laatste jaar naast het getuigschrift secundair onderwijs dit van Bedrijfsbeheer en kunnen aldus, althans theoretisch, een eigen zaak opstarten. Heel wat leerlingen voegen er in het zevende jaar Haarstilist nog een diploma secundair onderwijs aan toe.

De schoolloopbaan verloopt vlot voor de grote groep leerlingen. Zoals verwacht komen er in de school in het derde en vierde leerjaar samen een 30% nieuwe leerlingen bij. In het vijfde leerjaar blijft die instroom beperkt. Ongeveer de helft van de leerlingen is op leeftijd, de andere helft heeft in de basisschool of in een andere secundaire school een jaar overgezeten.

De school houdt via de stageplaatsen, de externe jury bij de geïntegreerde proef en de contacten met de buitenlandse partners nauw contact met de bedrijfssector. Men beschikt voor de helft van de oud-leerlingen over informatie omtrent hun arbeidssituatie. Een kleine meerderheid van hen werkt in de sector.

Bij de doorlichting stelde het inspectieteam vast dat zowel de opleiding kapster, de specialisatie haarstilist als de algemene vorming in de hele beroepsopleiding van een goed niveau zijn. Het beroepenveld Verzorging-voeding in het beroepsvoorbereidend leerjaar voldoet, ook al is hier; o.a. wat de evaluatie betreft, de kwaliteit nog voor verbetering vatbaar. De specialisatie Esthetische Lichaamsverzorging blijkt echter voor de leerlingen zonder de specifieke vooropleiding te hoog gegrepen en onmogelijk binnen de huidige context te realiseren. Deze opleiding voldoet niet, maar dat heeft echter, gezien de onduidelijkheid en de te verwachten evoluties, geen invloed op het eindadvies.

Het schoolbeleid startte vorig schooljaar met een stuurgroep omtrent kwaliteitszorg. Tot nog toe focuste de stuurgroep op een bevraging van het welbevinden van de leraren alsook op de sterke en zwakke punten van het beleid. De interne communicatie werd als actiepunt gekozen en concreet uitgewerkt. Een nieuwe bevraging van het korps toont waardering voor de ondernomen actie. Dit schooljaar staat het welbevinden van de leerlingen op het programma. Dat er op het vlak van kwaliteitszorg nog meerwaarde kan gecreëerd worden, blijkt uit het onderzoek naar de deskundigheidsbevordering en de evaluatiepraktijk. De school verzamelt over een aantal facetten van haar werking weliswaar gegevens, maar van een systematische kwaliteitszorg kunnen we nog niet spreken. De gegevensverzameling is niet alleen beperkt, maar ze kan bovendien zeker nog leiden tot het verder bijsturen van het gevoerde beleid.

De schoolleiding besteedt bijna het volledige urenpakket aan de lessen en dat zorgt voor kleine klasgroepen. Ze zorgt ervoor dat nagenoeg alle materiële middelen aanwezig zijn om een kwaliteitsvol onderwijs te leveren. Verder ontwikkelde ze een pedagogisch project. De uitwerking van dit project in concrete doelstellingen en gefaseerde stappen en de betrokkenheid van het korps hierbij blijkt veeleer beperkt.

De school ondersteunt de deskundigheidsbevordering van haar personeel, maar het geheel van initiatieven gaat in onvoldoende mate uit vanuit schoolgebonden doelen of duidelijk vastgestelde behoeften. Hierdoor kan de doeltreffendheid van de inspanningen niet worden bewaakt. De deelname van heel wat personeelsleden aan bedrijfsstages betekent niet enkel een meerwaarde voor de eigen professionaliteit maar ook voor de algemene schoolcultuur.

Het schoolbeleid is er zich van bewust dat de samenleving snel verandert en dat ze zich moet inspannen om aan de gestelde verwachtingen te voldoen. Het blijft alert voor vragen en reacties van leerlingen en ouders. Professionele en didactische vernieuwingen worden van nabij gevolgd. Nieuwe individuele en persoonsgebonden initiatieven worden aangemoedigd en ondersteund. De deelname van heel wat leraren aan de bedrijfsstages verrijkt doorgaans de schoolcultuur.

In de school valt de teamspirit en de samenwerking op tussen de praktijkvakken, de technische en zelfs de algemene vakken. De projectwerking, de buitenlandse contacten, de themadagen en de leeruitstappen zorgen voor een bewuste verruiming van de leefwereld van de jongeren.

Tenslotte geeft de ingevoerde permanente evaluatie een diffuus beeld. Enerzijds kunnen we voor de studiegebieden Haarzorg en Haarstijl spreken van een geslaagde introductie. De voor enkele structuuronderdelen of vakken achterhaalde opdeling tussen praktijkvakken en technische vakken en vooral de kunstmatige opsplitsing tussen kennis en vaardigheden zorgt voor een niet-valide evaluatie. Ook de grove attitudebeoordeling blijft aan verfijning toe.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie vakken/structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus

VAKKEN BASISVORMING

Project algemene vakken

KEUZE / SPECIFIEK GEDEELTE

Graad 1 Haarzorg - Verzorging-voeding

Graad 3 BSO Haarstilist

Graad 3 BSO Haarzorg

Graad 3 TSO Esthetische lichaamsverzorging

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- stijging leerlingenpopulatie voorbij vijf jaar

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde vakken/structuuronderdelen volgende vaststellingen op:

4.1 Esthetische lichaamsverzorging TSO (Se-n-Se)²

Voldoet niet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen in de studierichting Esthetische lichaamsverzorging TSO (Se-n-Se) worden niet in voldoende mate gerealiseerd.
- De school organiseert een leerjaar secundair na secundair (Se-n-Se), dat zijn oorsprong vindt als specialisatiejaar op de derde graad TSO Schoonheidsverzorging. Het schoolbestuur legt de school een leerplan (GO! 2008/048) op, dat gebaseerd is op dit specialisatiejaar. De visie van dat leerplan is gericht op het vervolmaken van vakkundige schoonheidsspecialisten en beoogt een uitdieping van de leerstof van het eerste en het tweede leerjaar van de derde graad TSO Schoonheidsverzorging op basis van de daar verworven competenties. Daar de school geen opleiding tot schoonheidsspecialist aanbiedt, rekruteert zij voor dit leerjaar deels afgestudeerden uit

² Se-n-Se = secundair na secundair

de opleiding tot kapper, deels leerlingen uit andere opleidingen buiten het studiegebied lichaamsverzorging. Zo beheersen de leerlingen niet de basistechnieken noch de theoretische verantwoording ervan conform de derde graad TSO Schoonheidsverzorging, wat nochtans als reguliere beginsituatie in het leerplan wordt geformuleerd. Voor die leerlingen die instromen uit een andere richting moet er dan wel een intensief inhaalprogramma worden opgezet.

- Hoewel de leerlingen via de toelatingsklassenraad worden toegelaten, wordt telkens bij de aanvang van het schooljaar gestart met de basisvorming tot schoonheidsspecialist. Deze vaststelling wordt ook bevestigd door de planningsdocumenten van de leraren. Zo wordt aan de leerlingen niet de specifieke leerplandoelstellingen en inhouden van het leerplan (GO! 2008/048) aangeboden, maar realiseren de leraren een aantal elementen van het specifieke curriculum voor schoonheidsspecialist³.
- Door deze strategie komen de leerplandoelstellingen en leerplaninhouden van het leerplan Esthetische lichaamsverzorging (GO! 2008/048) in onvoldoende mate aan bod. Een aantal leerstofinhouden en een aantal doelstellingen worden niet aangeboden, respectievelijk niet gerealiseerd. Dit wordt ook bevestigd door de leerlingendocumenten. Dit zorgt er tevens voor dat de afgestudeerden niet kunnen voldoen aan de modaliteiten van het federale Koninklijk Besluit van 21 december 2006 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten op het gebied van lichaamverzorging.
- De didactische aanpak, het inrichten van bijkomende blokstages en de organisatie van enkele extramurale activiteiten hebben veeleer een remmend effect op de leerplanrealisatie. Ook blijkt uit leerlingendocumenten dat er weinig tot geen afspraken zijn gemaakt m.b.t. de verscheidene vakonderdelen en de ondersteunende vakken zoals toegepaste biologie.
- De school opteert voor alternerende stages. Administratief vertonen de stageovereenkomsten enkele hiaten, wat bij een juridisch dispuut tot discussie kan leiden. De stagedoelen zijn niet gericht op de realisatie van de doelstellingen van het leerplan. Ze zijn veeleer een verzameling van aangeboden elementen uit het curriculum voor schoonheidsspecialist. Uit de stagedocumenten blijkt dat stagiairs vaak routinetaken uitvoeren en er op een uitzondering na geen elementen van het leerplan Esthetische lichaamsverzorging aan bod komen.

De vakgroep opteert voor een vorm van gespreide evaluatie als evaluatiestrategie. Algemeen is de evaluatie niet leerplangericht maar veeleer gefocust op de evaluatie van de aangeboden leerstof. Daarenboven is de toegepaste evaluatiestrategie voor de theoretische component erg gericht op reproductie en niet relevant, door het aanbieden van multiplechoicevragen.

4.2 Haarzorg BSO III en Haarstilist BSO III, 3

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen in de studierichting derde graad BSO Haarzorg en het specialisatiejaar BSO Haarstilist worden in voldoende mate gerealiseerd.
- De planning en de clustering van de vakken van het specifiek gedeelte bieden mogelijkheden om de theorie van de verscheidene vakonderdelen te integreren in de praktijk. Dit lukt in de meeste lessen maar de kansen die deze onderwijsorganisatie biedt, worden niet altijd optimaal benut voor een maximale leerplanrealisatie. Dit is deels toe te schrijven aan de beperkte vakdeskundigheid van de leraar. De groepering van de lessen voor grime is niet optimaal.

³ Een aantal leerplandoelstellingen van de tweede graad TSO Bio-esthetiek en de derde graad TSO Schoonheidsverzorging.

- De doorstromers beheersen voldoende vaardigheden om in het pedagogisch-didactisch concept van de derde graad goed te presteren. Zo biedt de school voor alle praktische vakonderdelen voldoende toepassingen op modellen aan. Hierdoor kunnen leerlingen frequent voor alle praktische toepassingen realistisch inoefenen. Als gevolg hiervan beheersen de leerlingen de noodzakelijke vaardigheden en de snittechnieken voor zowel het dames- als het herenkappen en dit met een verantwoord economisch tempo.
- In het teken van brede vorming worden leerlingen geconfronteerd met kappersopleidingen in het buitenland. Als voorbereiding hierop worden moderne vreemde talen complementair toegevoegd aan het curriculum. Ook worden leerlingen aangezet tot deelname aan wedstrijden. Verscheidene leerlingen behalen voor de diverse disciplines van kapperswedstrijden mooie resultaten.
- De school opteert voor alternerende stages. Administratief vertonen de stageovereenkomsten enkele hiaten, wat bij een juridisch dispuut tot discussie kan leiden. De stagedoelen zijn geconcretiseerd in een digitale format. Dit document biedt de mogelijkheden om leerlingenstages adequaat op te volgen. Door het ontbreken van een samenvatting van de stageactiviteiten is het opsporen van routinetaken tijdens de stages niet altijd evident. Zo worden niet leerplangerichte activiteiten en/of routinetaken niet altijd ontdekt. De leerlingen van het specialisatiejaar passen tijdens de stages wel frequent snittechnieken toe.
- Voor toegepaste economie wordt het leerplan gerealiseerd. Dit is deels toe te schrijven aan het hoog lesrendement en de invulling van de projecten. Nochtans wordt de mogelijkheid om alle aspecten van het leerplan in te kleuren naar het vakgebied nog onvoldoende benut. Ook de aspecten m.b.t. het financieel plan kunnen nog concreter worden uitgewerkt.
- Er zijn duidelijke evaluatiecriteria. De geïntegreerde proef is van een behoorlijk niveau. Toch is de school nog steeds zoekende naar een optimale invulling. In een enkel geval wordt niet gelijkgericht gehandeld op het vlak van evaluatie. Zwakke leerlingen worden aangezet tot remediëren. De resultaten van deze initiatieven worden geïnterpreteerd en meegenomen op de deliberatie.

4.3 Project algemene vakken (PAV) in de tweede en de derde graad

Voldoet

Vaststellingen

- Voor PAV worden de eindtermen en leerplandoelen voor de meerderheid van de componenten in voldoende mate gerealiseerd. Alleen voor de component 'organisatiebekwaamheid' zijn er beperkte tekorten. Deze tekorten hebben in hoofdzaak te maken met het onvoldoende systematisch aanreiken en opbouwen van stappenplannen. De aandacht voor organisatie- en planningsvaardigheden zit impliciet in een aantal projecten verweven, maar van een doordachte leerlijn is vooralsnog geen sprake.
- De componenten 'functionele taal- en rekenvaardigheid' zijn effectief in de thema's geïntegreerd. De keuze van de thema's is overwogen: ze zijn relevant voor de beoogde doelen en sluiten aan bij de leefwereld van de jongeren.
- De integratie van ICT is een voorbeeld van goede praktijk. De leerlingen krijgen vanaf het derde leerjaar waardevolle tips met opdrachten om de zoekmachines op internet te leren hanteren. Aan de hand van concrete en praktische toepassingen worden ICT-vaardigheden verder geleidelijk opgebouwd. Spelling wordt terloops met de spellingchecker bijgebracht, het rekenblad wordt geoefend met concrete toepassingen binnen aangereikte thema's, presentaties worden voorbereid en voor de groep gebracht.
- De eindtermen van de component 'tijd- en ruimtewustzijn' worden uitgewerkt in uitstappen en projecten die mikken op de concrete verkenning van de omgeving. Het wekelijks volgen van de actualiteit plaatst gebeurtenissen in hun geografisch kader,

knoopt verbanden met het verleden en zorgt in de derde graad voor de invulling van het domein 'maatschappelijk en ethisch bewustzijn'. Doelstellingen die relevant zijn voor de maatschappelijke weerbaarheid⁴ van de leerlingen komen in voldoende mate aan bod en worden soms aangevuld met de inbreng van externen. Dankzij de keuze voor een geïntegreerde aanpak van herkenbare en vooral bruikbare leerdoelen binnen een reële context krijgt de algemene vorming van de leerlingen een aanzienlijke meerwaarde.

- Het leerproces wordt ondersteund door verzorgd en goed uitgewerkt studiemateriaal dat de leraren zelf ontwikkelen. De creativiteit en het zelfkritisch vermogen van het team zorgen jaarlijks voor nieuwe initiatieven en bijstellingen. Leraren werken samen per graad, wisselen materiaal uit en overleggen informeel. Op het vlak van graadoverstijgend overleg liggen nog heel wat kansen open. Zowel voor de uitwerking van terugkerende thema's als voor de ontwikkeling van leerlijnen is dit overleg van cruciaal belang.
- Het beleid stimuleert de samenwerking tussen leraren door een bijzondere opdrachtverdeling. Met uitzondering van het derde leerjaar, vult per leerjaar een duo de opdracht in. Deze aanpak heeft expliciet teamwork op het oog. De betrokken leraren maken een gezamenlijk jaarplan op en ontwikkelen samen het studiemateriaal. In het zevende leerjaar zorgt dit dankzij het gezamenlijk lesrooster zelfs geregeld voor teamteaching.
- De schoolleiding ondersteunt de leerplanrealisatie door een krachtige leeromgeving te creëren. De lessen gaan door in ruimten voorzien van pc's met internetaansluiting en moderne leermiddelen. De lokalen zijn tevens voorzien van dataprojectie en men kan er in groepen werken. Een dergelijke leeromgeving daagt uit tot het gebruik van activerende en gevarieerde werkvormen.
- De leerlingenevaluatie blijft voorlopig de zwakke schakel in het geheel. De keuze van de school om te werken met een vorm van permanente evaluatie waarin proces- en productevaluatie elkaar aanvullen, krijgt binnen dit deel van het curriculum nog geen krachtige vertaling. Deze vorm van evaluatie staat beknopt in het studiemateriaal, maar is onvoldoende expliciet uitgewerkt en wordt onvoldoende systematisch gebruikt. De beginsituatie en de vorderingen van de leerlingen worden nog niet in kaart gebracht. De aandacht voor een traject met sterke punten en verbeterpunten is zwak. Er zijn geen transparante evaluatiecriteria voor handen en de leerlingen worden onvoldoende bij de evaluatie betrokken. Dit ontnemt hen kansen op zelfreflectie over eigen prestaties en attitudes.

4.4 Verzorging - voeding, beroepenveld in het beroepsvoorbereidend leerjaar (BVL)

Voldoet

Vaststellingen

- De visie op het onthaal- en initiatiejaar, de aanpak en de algemene doelstellingen van het BVL zijn in onvoldoende mate gekend. Bovendien wordt het leerplan niet bewust gehanteerd als referentiekader voor het selecteren en uitvoeren van de onderwijs- en leerprocessen. De afzonderlijke planningsdocumenten voor TV en PV vormen een belemmerende factor in het streven naar een geïntegreerde aanpak⁵, naar samenhang tussen beide vakken, tussen de componenten verzorging en voeding en daarmee verbonden vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen (VOOD).
- De niet geïntegreerde lesactiviteiten worden hoofdzakelijk aangestuurd door drie ~~leer- en werkboeken die~~ partieel bij de leerplandoelen aansluiten, maar niet volledig

⁴ formuleren invullen, aspecten sociale wetgeving, geld beheren, gezinsbudget opmaken, zelfstandig wonen, relaties, solliciteren, ...

⁵ Leerplan 2008/014, blz. 20 en 21

leerplandekkend zijn. Het vereenvoudigde technologische proces, inherent aan de keuze van deze handboeken, draagt in principe bij tot het systematische handelen, hoewel dat in de bijgewoonde lessen mondjesmaat tot uiting kwam. Voorts wordt de klemtoon vooral op leerboek gerelateerde en soms overbodige kennis gelegd, waardoor onvoldoende tijd rest voor de persoonlijkheidsvorming van de leerlingen. Informatie- en communicatietechnologie wordt niet gebruikt in het onderwijsproces. De leerplandoelstellingen worden bijgevolg in wisselende mate en op een niet-geïntegreerde wijze gerealiseerd, wat haaks staat op het leerplanconcept en de aansluitende pedagogisch-didactische wenken.

- Voor voeding wordt er doorgaans thematisch gewerkt vanuit de verscheidene maaltijdvormen. Bij de planning en uitvoering van de praktijkoefeningen wordt de moeilijkheidsgraad van zowel de basisprincipes en -bereidingen als van het leren organiseren in onvoldoende mate bewaakt. Na exploratie van diverse ontbijtformules komt het middagmaal uitgebreid aan bod, terwijl gerechten die deel uitmaken van de meer eenvoudige thema's zoals de tussendoortjes, het lunchpakket en het avondmaal later in het schooljaar aan bod komen. Er wordt gericht gefocust op de keukenuitrusting, veiligheid, hygiëne en milieu. De basis van gezonde en volwaardige voeding wordt ruimschoots verkend, o.m. via het relateren van de realisatieoefeningen aan de voedingsdriehoek. Hierdoor maken de leerlingen kennis met gezondheidsbevorderende en budgetvriendelijke voeding. De voedingssector en daaraan verbonden beroepen werden vorig schooljaar weinig doeltreffend geëxploreerd en evenmin verbonden aan het eindadvies van de leerlingen.
- Voor verzorgingstechnieken worden de leerplandoelstellingen doorgaans in voldoende mate gerealiseerd, al kan het evenwicht in de leerinhouden beter worden bewaakt. Het verspreide en afwisselende aanbod aan thema's creëert bovendien een erg versnipperd beeld, terwijl het leerplan pleit voor de thematische en geïntegreerde aanpak. Vanwege de nogal uiteenlopende vertalingen van het leerplan naar het planningsdocument komt het initiërend, oriënterend karakter van het leerplan (indeling, beroepen, opleidingsmogelijkheden in de verzorgingssector) in een te enge mate tot uiting.
- Het klasklimaat is taakgericht, maar de leerlingenbetrokkenheid is veeleer matig, onderlinge verschillen niet te na gesproken. Didactisch materiaal en levensechte situaties worden in te beperkte mate gebruikt om doelen te realiseren of te verrijken. Frontale werkvormen overheersen en alle leerlingen worden zo veel mogelijk in het onderwijsleergesprek betrokken. Deze centraal aangestuurde aanpak biedt niet alle leerlingen voldoende uitdagingen. Binnenklasdifferentiatie en alternatieve werkvormen komen amper voor. Op materieel vlak wordt het leerproces van de leerlingen vrij goed ondersteund: de uitrusting voldoet op de beschikbaarheid van pc's en het internet na, de infrastructuur is didactisch aangekleed en het onderhoud gebeurt nauwgezet.
- Het vakoverleg is op schoolniveau beperkt wegens een niet aansluitend onderwijsaanbod in de tweede en derde graad en op het niveau van de scholengemeenschap verloopt het weinig effectief omwille de specificiteit van het beroepenveld zelden aan bod komt. Deze factoren vormen mede de oorzaak van de zeer geringe nascholinggraad en het gebrek aan innovatie van het onderwijsproces.
- De leerlingenevaluatie ligt in het verlengde van de schoolvisie, namelijk een zogenaamde permanente evaluatie van attitudes, kennis en vaardigheden volgens een vastgelegd percentage. Deze keuze sluit echter niet aan bij een geïntegreerde benadering zoals het leerplan vooropstelt. De overheersend kennisgerichte onderwijscultuur weerspiegelt zich ook in de evaluatie. De evaluatievragen peilen ook overwegend naar reproduceerbare kennis. Via taken denkt men verkeerdelijk de vaardigheden te evalueren. Voor de beoordeling van de vier attitudes reikt de school geen inhoudelijke invulling aan. Hierdoor krijgt deze evaluatie een leraargebonden invulling en is de validiteit niet gegarandeerd. Positieve, bemoedigende feedback en zelfevaluatie maken in onvoldoende mate deel uit van het evaluatieproces. Ook de evaluatie van PV praktijk stemt niet overeen met de visie op - permanente - evaluatie in het schoolwerkplan. Naast het gebrek aan eenvormigheid in de evaluatie van de

attitudes, mist de evaluatie van vaardigheden de nodige verfijning om de stijgende moeilijkheidsgraad doorheen het schooljaar in beeld te brengen. Vermits het leerplan integratie centraal stelt, dient het volledige leerproces - dus ook de evaluatie - vanuit die optiek een invulling te krijgen. Daarnaast worden de interesses en/of de talenten van de leerlingen nog niet expliciet in kaart gebracht. Daardoor wordt de oriënterende en algemene doelstelling van het BVL in onvoldoende mate ingevuld, namelijk op het einde van het schooljaar aan de leerlingen een onderbouwd oriënteringsvoorstel⁶ aanreiken op basis van individuele leervorderingen en gedetecteerde talenten.

- In het teken van een kwaliteitsvolle curriculumrealisatie wordt niet gereflecteerd op het onderwijs- en leerproces, waardoor leerplanhiaten niet worden weggewerkt en het proces in onvoldoende mate wordt bijgestuurd.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.2.1 Aanvangsbegeleiding

5.2.2 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Vaststellingen

- De school heeft een beknopte visie op deskundigheidsbevordering uitgeschreven, met aandacht voor vakgebonden en vakoverschrijdende nascholing. De vakgebonden nascholing levert vooral praktische informatie aan over de bedrijfsstages. De school hecht hieraan terecht veel belang, aangezien zij het contact met de bedrijfswereld noodzakelijk vindt en stimuleert. De participatie aan deze vorm van nascholing leverde vorig schooljaar een dubbel beeld op. Nagenoeg de helft van de participanten liep een bedrijfsstage in de sector van de kappers en de schoonheidszorgen met het oog op het opvolgen van de ontwikkelingen in die werksmilieus. Uit gesprekken en uit de evaluaties blijkt, dat deze werkervaring bijdraagt tot een adequate voorbereiding van de jongeren op de arbeidsmarkt. De overige participanten volgden bedrijfsstages in de openbare sector en de welzijnssector. Ook vonden enkele bedrijfsstages plaats in een andere onderwijsinstelling, waar het principe van een ander werksmilieu⁷ niet centraal stond. Deze stages verruimden de horizon en boden transfermogelijkheden naar de klas, o.m. in PAV. Verder blijft de visie op de vakoverschrijdende nascholing nogal oppervlakkig. Ze verwijst naar de nood aan verdere ontwikkeling van alle personeelsleden, naar het aanbod vanuit diverse kanalen (POV, PIBO, SG, vrije markt...) en ze geeft de huidige prioriteiten weer, nl. vakken, sociale vaardigheden, omgaan met agressieve leerlingen en coaching. Om de drie jaar gebeurt een bevraging van de vakwerkgroepen vanuit het niveau van de Scholengemeenschap. Hierdoor worden de noden en behoeften in kaart gebracht en kunnen prioriteiten worden vastgelegd. De laatste bevraging vond recentelijk plaats en de verwerking

⁶ Leerplan 2008/014, blz. 5

⁷ PERS/2005/22, punt 1.2

ervan zal pas input kunnen leveren voor het nascholingsplan van het volgend schooljaar..

- De school inventariseert nauwgezet de gevolgde nascholing. Daaruit blijkt dat de spreiding over de personeelsleden ongelijk is. Dit is een betekenisvol signaal voor de lage graad van leerbereidheid van enkele leerkrachten. Verder blijkt dat er vooral vakoverschrijdende nascholing wordt gevolgd. Onder de vakgebonden nascholing komt vooral nascholing voor de vakken van de basisvorming voor en occasioneel voor haartzorg. De school verwacht multiplicatie van gevolgde nascholing binnen de vakgroepwerking en implementatie van opgedane kennis en vaardigheden in de ambtsopdracht. Deze borgende aspecten zijn nog niet structureel in de schoolorganisatie verankerd en worden evenmin systematisch opgevolgd. Van de deelnemers aan nascholing wordt een beknopte evaluatie met kwaliteitsoordeel verwacht. Hierdoor beschikt de school over een schat aan informatie, maar deze gegevensverzameling leidde nog niet tot een systematische analyse en tot een bijsturing van het nascholingsbeleid op school- en/of vakniveau.
- De vakwerkgroepen genieten een grote mate van autonomie, maar moeten in ruil daarvoor weinig verantwoording afleggen over hun keuzes, vorderingen en bereikte resultaten. De veeleer summiere algemene afspraken, bijvoorbeeld over de leerlingenevaluatie, worden bovendien in onvoldoende mate gestroomlijnd en evenmin in het schoolbeleidsplan ingebed, waardoor de gezamenlijke doelgerichtheid nog leemten vertoont. Er zijn vakwerkgroepen voor leerkrachten van de eerste graad, de vakken van de basisvorming en de specifieke vorming. De agendapunten gaan zelden over de leerplanrealisatie en onderwijskundige thema's worden haast nooit diepgaand behandeld, terwijl items van praktische en organisatorische aard en aan het schoolniveau gerelateerde onderwerpen zoals bijvoorbeeld GOK geregeld aan bod komen.
- Wat de deskundigheidsbevordering via de functioneringsgesprekken betreft, worden de individuele ontwikkelings- en opleidingsbehoeften van het personeel opgevolgd. Toch blijft de nascholing hoofdzakelijk nog een vrijblijvend initiatief, hoewel het nascholingsplan verwijst naar de inspanningsverplichting van elke leerkracht tot nascholing, zoals ook wordt gestipuleerd in het personeelsreglement.

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- Het is evident dat evaluatie uitermate belangrijk is omdat juist die fase ervoor zorgt dat de leraar kan vaststellen of de leerling de competenties verworven heeft om het volgende leerjaar met succes aan te vatten. Dat de school een uitgesproken keuze maakt voor permanente evaluatie is zeker gezien de specifieke context van de school enkel toe te juichen.

- Uit de doorlichting blijkt echter dat de kwaliteit van de evaluatiepraktijk veeleer zwak uitvalt omdat aan de basisvereisten m.b.t. validiteit, betrouwbaarheid, efficiëntie, objectiviteit, transparantie en normering in onvoldoende mate wordt voldaan. Dat de studierichtingen Haartzorg en Haarstilist beter in een correcte permanente evaluatie slagen ligt voor de hand: een kapbeurt of haarverzorging bestaat immers uit fasen met procedures die één voor één correct moeten worden uitgevoerd om tot een aanvaardbaar eindresultaat te komen.
- Het beleid communiceert in haar beleidsplan onduidelijk over het systeem van permanente evaluatie. Er wordt geen echt onderscheid gemaakt tussen productevaluatie (de 'klassieke' beoordeling van het eindproduct bij een taak of opdracht) en de procesevaluatie (de beoordeling van de deelstappen die de leerling zet op weg naar het product: 'tot waar liep alles goed, wanneer ging het fout en waarom?').
- De visietekst suggereert tevens dat 'tussentijdse toetsing' automatisch garant staat voor kwaliteitsvolle procesevaluatie. Zonder de opsplitsing van het leerproces in deelstappen met duidelijke criteria komt men niet aan permanente evaluatie toe. Dat gerichte en remediërende feedback van leraren en de zelfevaluatie door leerlingen aan de hand van vooropgestelde criteria expliciet deel uitmaken van het evaluatieproces wordt onvoldoende beklemtoond.
- De 'concretisering' van de permanente evaluatie in het schoolwerkplan met de opsplitsing en een procentuele puntenverdeling tussen kennis, vaardigheden en attitudes kan moeilijk bijdragen tot een waardevolle invulling van die evaluatie. Ook de evaluatie van de attitudes blijft vaag. Enkel algemene attitudes worden vermeld. Over vakattitudes die de leerplannen vermelden met verschillende beoordelingsschalen, wordt niet gesproken.
- De inhoudelijke vormgeving van de evaluatie wordt tenslotte in concreto aan de individuele leraar toevertrouwd. De vakgroepen worden niet geresponsabiliseerd om tot heldere afspraken te komen over leerplangerichte, valide en gelijkgerichte evaluatie.
- Door een tekort aan intern overleg en externe professionalisering mist het team de ondersteuning om de leerlingenevaluatie verder te ontwikkelen en op haar kwaliteit af te toetsen.
- De omzendbrief SO 64 beperkt onder punt 8.1.2 de mogelijkheid tot verlenging van de evaluatietermijn tot *uitzonderlijke en individuele gevallen*. Het geven van uitgestelde proeven werd tot heden door de school als systeem gebruikt om de leerlingen een tweede kans te geven. De school overtreedt hier de regelgeving.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De schoolleiding heeft een eigentijdse en expliciete visie op kwaliteitsvol onderwijs. Deze visie vertaalt zich in duidelijke accenten als vakkendoorbekend en thematisch onderwijs. Het creëren van een krachtige leeromgeving, ruimte voor nieuwe initiatieven van leraren, gevarieerde contacten met de bedrijfswereld, permanente evaluatie. Deze visie wordt echter niet altijd vertaald in de termen van implementatiestrategieën afspraken, richtlijnen en/of instrumenten. Sommige componenten zijn uitgewerkt, maar bij gebrek aan echte concretisering of samenhang slagen leraren er niet in om ze te linken aan hun functioneren op klasniveau. Dat leidt ertoe dat een aantal vernieuwingen niet de slagkracht krijgen die ze verdienen.
- Ondanks de ruimte die het beleid biedt voor initiatieven van leraren is de aandacht voor de aansturing van vakgebonden en vakkendoorbekend overleg veeleer beperkt. Het vertrouwen in de professionaliteit van het team is niet altijd in evenwicht met de participatiegraad op het vlak van beleidsbeslissingen en de responsabilisering voor

schooleigen onderwijskundige accenten. Dit houdt een zeker risico in voor een breuklijn tussen het beleid en de werkvloer.

- Op het vlak van interne kwaliteitszorg kan de school nog niet bogen op een gedegen traditie. Dit neemt niet weg dat het recent engagement van het beleid voor een uitvoerige zelfevaluatie als waardevol initiatief kan bestempeld worden. Het zal evenwel nodig zijn om hierover een strategisch beleid te ontwikkelen en dat beleid in tastbare en coherente acties te vertalen.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- de leerplanrealisatie tweede en derde graad PAV
- de leerplanrealisatie derde graad Haarzorg
- de leerplanrealisatie derde graad derde leerjaar Haarstylist

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- het recent ingevoerde partieel en cyclisch kwaliteitssysteem op school- en leerlingenniveau

Wat betreft het algemeen beleid

- doelgerichte schoolvisie bepaald door de specifieke context
- open beleid met aandacht voor vragen en reacties van leerlingen en ouders
- alertheid voor professionele en didactische vernieuwingen en evoluties
- bewuste verruiming van de leefwereld van de jongeren door projecten en internationale contacten
- besteding van het volledige lesurenpakket in functie van kleine klasgroepen
- specifieke schoolcultuur met speciale aandacht voor communicatie
- het engagement van het schoolteam

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft het algemeen beleid

- de beleidsvisie omtrent de evaluatiepraktijk concretiseren, bijsturen en in alle vakken invoeren
- de regelgeving met betrekking tot uitgestelde beslissingen respecteren (S0 64)
- het nascholingsaanbod aansluiten op o.a. de doelstellingen van het schoolwerkplan

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie van de se-n-se Esthetische Lichaamsverzorging lijkt niet haalbaar zonder specifieke vooropleiding. De opleiding voldoet niet, maar dat heeft gezien de onduidelijkheid en de te verwachten evoluties, geen invloed op het eindadvies.

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Luc Marrannes

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Dina Lievens